

SVOBODNA SLOVENIJA

AÑO (LETO) XXVII. (21)

No. (Štev.) 13

ESLOVENIA LIBRE

BUENOS AIRES

28. marca 1968

Boj za svobodo

Svetovna javnost že nad štirinajst dni spremlja z napeto pozornostjo razvoj dogodkov na Poljskem ter Češkem in Slovaškem. Obe državi sta pod komunistično tiranijo. Moskva je doslej lahko nanji računala z vso gotovostjo. Zadnji nemiri na Poljskem ter notranje-politične spremembe na Češkem, so pa v Moskvi povzročili veliko zaskrbljenost.

Zadnje dogodke v obeh državah so sicer sprožili različni zunanji povodi, v bistvu pa gre na obeh straneh za isto stvar: za svobodo in neodvisnost. Svoboda narodov in poedincev, ki jo v obeh državah zatira komunistična nasilnost. V obeh državah je nezadovoljstvo narodov s komunističnim sistemom stalna sila, ki čaka samo primerne trenutke, da izbruhne z vso močjo na dan ter narodu povrne izgubljeno svobodo.

Kako malo je treba za sprostitve sil nezadovoljstva ter ogorčenja ljudstva zaradi komunističnega zatiranja, je zgovorno pokazala Poljska. Samo izključitev dveh študentov z varšavske univerze zaradi januarskih demonstracij v gledališču, ki ni smelo več dati predstav Mickiewiczevega dramskega dela „Dziady“, ker da vsebuje premočno ost proti Rusom, je bilo zadosti, da so po vseh poljskih univerzah in visokih šolah nastali veliki nemiri. Na tisoče in tisoče študentov se je zbralo na protestne zborovanja ter obsojalo komunistično nasilnost. Mladina je stopila tudi na ulice. „Svoboda, svoboda“, „Zivelja demokracija“, „dol z nasiljem“, „zahtevamo svobodo govora, zborovanja in tiska“, „zahtevamo pravico za vse“. Ti kriki so odmevali po ulicah Varšave, Krakova, Lodza, Poznanja, Lublina in drugih mest. In klicali so na barikade vse, ki so takih misli. Ljudstvo se jim je povsod odzivalo ter jih podpiralo v protestni akciji ter v demonstracijah.

Komunistične oblasti so nad demonstrirajoče študente pošiljale policijo s solzivimi bombami ter hladnim orožjem. Povsod je nastopala nasilno ter brezobzirno. Veliko študentov so zaradi demonstracij zaprli, s tem pa mladine, ki zahteva svobodo zase in za svoj narod, niso strli ter je prisilili k molku. Študirajoča mladina na poljskih univerzah in visokih šolah še vedno povzroča skrb komunističnim oblastnikom.

Nemiri na Poljskem na zunan sicer niso kazali osti proti sovjetom, ampak so bili bolj naperjeni proti domačim komunistom. To pač zaradi poljske meje z Nemčijo na reki Nizi, ki jo branijo edino sovjeti. Pa ne zaradi koristi Poljakov, ampak zaradi svojih.

Povsem drugače je bilo z notranje-političnimi spremembami na češkoslovaškem. Te imajo pa čisto protisovjetski značaj, čeprav sedanjí komunistični funkcionarji v tej državi sovjete tolažijo, da se njihova zunanja politika ne bo spremenila. Nezadovoljstvo ljudstva v Češko-Slovaški je bilo tolikšno, da je izbrunilo na dan s tako silo, da je sama partija začela odstranjevati z vodilnih položajev tako v stranki, kakor v državni upravi in v vodstvu republike vse tiste, ki so kot poslušno orodje Moskve slepo izvajali navodila kremeljskih komunističnih oblastnikov.

Do takle silnega ogorčenja Čehov in Slovkov proti sovjetom je prišlo zaradi sovjetske brezobzirnosti in nasilnosti, s katero so vsa leta naravnost ropali po češki in slovaški ter iz nje odvažali ne samo industrijske izdelke, ampak cele industrijske obrate. Nekdaj gospodarsko tako cvetočo in napredno državo so sovjeti spravili skoro na rob gospodarskega propada, ljudstvo pa pahnilo v veliko pomanjkanje in revščino.

Spričo takega postopanja sovjetov s Čehi in Slovaki je razumljivo, da je bila zahteva po svobodi tukaj tolikšna, da so celo partijski funkcionarji javno zatrjevali, da je Češko-Slovaška evropska država, da pripada Evropi kot njen sestavni del ter da mora zato imeti z vsemi državami politične, gospodarske in kulturne zveze. Vse to, česar jim doslej sovjeti niso dovoljevali.

Za neznoznost razmer na češkem zgovorno priča tudi pobeg generala Jana Šejne v Washington. Na komunistični strani ga sicer prikazujejo kot stalinista. Toda vsak človek ve, da

GRAL. WESTMORELAND ODHAJA IZ VIETNAME

V Vietnamu pripravljajo Amerikanci spremembo svoje vojaške strategije, ker je Johnson minul teden objavil, da se bo ameriški vrhovni poveljnik v jugovzhodni Aziji gral. Westmoreland vrnil v Washington in postal vrhovni šef ameriške suhozemске vojske v Pentagonu. Dosedanji vrhovni poveljnik ameriške suhozemске vojske gral. Harold Johnson odhaja 2. julija t. l. v pokoj.

Gral. Westmoreland se nahaja v Vietnamu od leta 1964. Njegovega naslednika predsednik Johnson še ni imenoval, prav tako ni hotel potrditi, da sprememba na vojaškem poveljstvu pomeni spremembo strategije v Vietnamu.

Južnovietnamski podpredsednik Ky je pretekli teden znova omenil nujnost vojaškega napada na Severni Vietnam. Ob priliki odlikovanja ameriških vojakov z južnovietnamskim vojaškimi odlikovanji za uspehe na bojišču proti komunistom, je Ky izjavil: „Mislim, da je zavezniški napad na Severni Vietnam v sedanjem trenutku priporočljiv in tudi vojaško nujen. Politične komplikacije, zvezane s takim napadom, so sicer velike toda zavarovanje Južnega Vietnama bi bilo zagotovljeno, obenem pa bi se tudi Severni Vietnam osvobodil komunizma.“

Ameriški predsednik Johnson je na eni od časnikarskih konferenc izjavil, da vlada ni proučevala možnosti vojne napovedi Severnemu Vietnamu. Vprašanje so mu časnikarji postavili v zvezi s poročili iz Saigona o pripravah za vojaški napad na Severni Vietnam.

Na bojišču okoli ameriške trdnjave Khe Sanh so komunisti v zadnjih tednih utrpeli vsled slovitga ameriškega bombardiranja z bombniki B-52 težke izgube. Poročajo, da so imeli najmanj 5000 mrtvih in da so se na mnogih točkah umaknili na oddaljenejša mesta.

Južnovietnamska vojska je ujela

dva severnovietnamska častnika, ki sta pri zasliševanju povedala, da je severnovietnamskemu vojaškemu poveljstvu uspelo organizirati vojnisko mrežo, katera mu sporoča 24 ur vnaprej ameriške letalske napade z bombniki B-52. Ameriško vrhovno poveljstvo je na to poročilo izjavilo, da je stvar malo verjetna in da mnoge napade pripravijo v manj kakor 24 urah.

Vsled velike protivojaške volilne kampanje, katero sedaj razvija v ZDA demokratični predsedniški kandidat Robert Kennedy, ki napada Johnsonovo vietnamsko politiko, je ameriški predsednik pred dnevi poudaril, da je glavni cilj svetovnega komunizma zlomiti ameriško voljo do boja za svobodo, kjer koli na svetu. Toda tega ne bodo dosegli, dokler bo on predsednik države.

„Komunizem je izvedel silen napad na naš človeški značaj, na našo narodno varnost, na našo kontinuiteto politike in načel, ki so doslej zaznamovala Ameriko kot resničnega borca za svobodo človeštva. Naj se noben Amerikanec ne moti glede sovražniškega cilja. Ofenziva je naperjena proti ameriškim državljanom, je njen namen zlomiti voljo ameriškega naroda. Ima namen, da bi se nekaterim zahotelo predati se, da bi se drugi hoteli umakniti, da bi tretjim zameglila pogled v bodočnost. Mi smo resnični cilj napadalca, vsled vsega, kar predstavljamo v svetu.“ je poudarjal Johnson.

Vprašal je nato časnikarje, naj mu pokažejo silo, ki bi se mogla postaviti na robu in ščititi svobodo majhnih držav po svetu, in nadaljeval, „Ne moremo prepuščati teh milijonov ljudi v jugovzhodni Aziji njihovi usodi. Ne smemo sami sebe varati. Ne moremo kršiti svojih obveznosti v obrambi svobode in bodočnosti sveta. V nevarnosti in z žrtvami smo zgradili našo državo. Danes smo država številka ena — in ostali bomo država številka ena,“ je pribral Johnson.

Spremembe v vrhovih češkoslovaške KP

Petnajstletne Novotnyjeve osebne diktature v češkoslovaški komunistični partiji in nad češkim in slovaškim narodom je bilo konec v soboto, 23. t. m., ko je „vsled zdravja“ odstopil in prostor na diktatorskem položaju prepustil 46 letnemu, od 1. januarja letos glavnemu tajniku češkoslovaške KP, Aleksandru Dubčeku.

Proces protestov in pritiska na Novotnyja, da se je končno vdal in zapustil svoj vrhunski položaj v praškem gradu, se je minuli teden razvil po od češkoslovaške partije vnaprej določenem tiru. Češkoslovaško partijsko časopisje — drugače tiska ni — je „svobodno“ razpravljalo o „liberalizaciji“ v državi, ki pa jo je prebivalstvo razumelo po svoje, se pravi dobesedno ter je vsled tega Dubček začutil strah, da bi mu vajeti nad češkim in slovaškim narodom mogle uiti iz rok. Zato je

stalinist ne bo hodil iskat politične zaščite v Washington.

Kaj odkriva o svetu zadnji dogodka na Poljskem in v Češko-Slovaški?

Ko so se leta 1956 v Budimpešti dvignili madžarski rodoljubi ter so hoteli z orožjem povrniti narodu svobodo, kateremu so jo ugrabili in zatrli komunisti, so sovjeti poslali nadnje težke tanke. Pod njimi so po budimpeštanskih ulicah umirali madžarski borci za svobodo iz vseh slojev naroda.

Dvanajst let pozneje po vseh poljskih mestih odmevali kriki mladine in ostalega naroda po svobodi, demokraciji. Na Češkem in Slovaškem je postalo nezadovoljstvo vsega naroda proti sovjetom tolikšno, da partija sama odstavila vse tiste vidnejše funkcionarje tako v partiji sami, kakor v državni upravi in celo v vodstvu republike, ki so kot poslušno orodje Moskve izvajali navodila kremeljskih oblastnikov ter jim pomagali ropati po češki in Moravski ter Slovaški in izvajati nasilja.

Sovjeti morajo gledati, kako so pred njihovimi očmi ruši od Stalina zgrajena stavba enotnosti komunističnih držav. Pa niso poslali doslej še tankov v Prago, ne v Brno in ne v Bratislavo. Dobro se zavedajo, da bi vsak njihov ne-

držal kontrolo nad češkoslovaško v partijskih rokah.

Za danes, 28. t. m., je Dubček napovedal sestanek CK češkoslovaške KP, na katerem naj bi podal načrt nadaljnje diktature partije nad državo. Pred kratkim je 14 članski prezidij češkoslovaške partije objavil, da bo na tem sestanku zamenjal mnoge partije ter opazovalci menijo, da se bo novo vodstvo partije znebilo večine Novotnyjevih pristašev.

Novotny je Čeh, Dubček je Slovač. Vsled sprememb, ki se dogajajo v češkoslovaški, je nastopila tudi češkoslovaška Cerkev ter je apostolski administrator praške nadškofije v praškem časopisu Literarny Listy objavil članek, v katerem zahteva, da „morajo biti vsi duhovniki, redovniki in redovnice, ki so krivično trpeli preganjanje, rehabilitirani. Tu gre zlasti za kardinala Berana.“ Kakor je znano, so komunisti Berana leta 1949 zaprli in ga

Odločnost poljskih študentov

Poljski komunistični diktator Gomulka je imel na partijskem sestanku v Varšavi govor, v katerem je opozoril poljske študente, da partija ne bo dopustila „motenja socializma“ ter zagrozil „gotovim varšavskim profesorjem da nosijo veliko odgovornost za incidente na univerzah“. Glede študentskih zahtev, ki so jih objavili v posebni spomenici, je Gomulka dejal, da so „nekateri stvari pravilne druge pa nepravilne.“ Samega sebe in partije na sestanku je varal, ko je nadaljeval: „Ne dvomim, da večina študentov stoji za socializmom in podpira poljsko politiko prijateljstva in zavezništva z ZSSR.“

Glede poljskih judov je Gomulka izjavil, da jim je vlada pripravljena dati potne liste za odhod v Izrael. Obtožil je poljske judovske organizacije, da so bile središča študentskih nemirov na poljskih univerzah.

V Jeruzalemu so v parlamentu razpravljali o poljskem komunističnem preganjanju Judov ter je prišlo do bučnih prizorov, ko je judovski komunistični poslanec Vilner zagovarjal Gomulko proti sonarodnjakom. Vladni minister Beiglin je v parlamentu silovito napadel Gomulko in ga opozoril na usodo ruskih carjev in Stalina ki so vsi ob-

Izraelska kazenska ekspedicija

Napetost na Bližnjem vzhodu med Arabci in Izraelom se je pretekli teden znova razplamtel v vojaški spopad. Izraelska vojska je namreč izvedla kazensko ekspedicijo proti jordanski teroristični postojanki Karamah ter jo v 12-urnem napadu s tanki, letali in padalci do tal porušila. Pri tem je bilo ubitih nad 150 arabskih teroristov.

Na izraelsko, in jordansko zahtevo se je v New Yorku takoj sestal Varnostni svet ZN, kjer sta Izrael in Jordanija obtožila drug drugega terorističnih dejanj. Po daljši debati, v kateri je izraelski delegat izjavljal, da Izrael ne bo dovoljeval Arabcem izvajanja terorizma na svojem ozemlju in da bo v bodoče nastopil proti kateri koli arabski državi podobno, kakor je proti Jordaniji, je ameriški delegat Goldberg dejal, da silovitost izraelske vojaške akcije ni bila v razmerju z arabskimi izzivanji. Varnostni svet je končno iz-

držali v ječi brez zaslišanja in procesa vse do leta 1966, ko so mu vrnili svobodo pod pogojem, da je odšel iz države v Rim.

Praški apostolski administrator škof Fratišek Tomašek je v istem članku tudi zapisal: „Češkoslovaška ni domovina samo komunistov, temveč vseh njenih državljanov.“

Opazovalci dvomijo, da bi nova češkoslovaška komunistična vlada rehabilitirala katoliško duhovščino, pač pa je pohitela že z rehabilitacijo partijcev, ki jih je Novotny v svojem petnajstletnem vladanju likvidiral. Ko je Novotny leta 1951, še za Stalinovega življenja, reorganiziral partijo, je odstavil dotedanjega tajnika partije Rudolfa Slanskyja ter so bili on in 10 drugih partijcev na zademnem procesu 27. novembra 1952 obsojenih na smrt. Dubček je dal sedaj Slanskyja in druge usmrčene partijce rehabilitirati.

toževali Jude za povzročitelje svojih nesreč.

Študentje v Varšavi in Krakovu so odbili Gomulkovo ponujeno roko ter so na krakovski univerzi objavili 36-urno stavko, na varšavski Politehniku pa 48 urno stavko. Na krakovski univerzi se je usidralo v stavbi nad 2000 študentov, v Varšavi pa na Politehniku nad 3.000.

Na Politehniku so se polastili tiskarne in začeli tiskati protirežimske letake, katere so metali v šopih na ulice. Prebivalstvo je stavkujočim študentom prinašalo hrano, da so mogli vztrajati v svojem protestu proti komunističnemu režimu.

Na poslopje varšavske Politehlike so razobesili velike plakate, na katerih so zahtevali od režima izpolnjevanje določil ustave, zlasti določila o svobodi govora, tiska in zborovanja. Prav tako so zahtevali popravke „lažnih poročil v varšavskem tisku o dogodkih na univerzah“.

Poljska katoliška Cerkev se je postavila ob stran uporniškim študentom ter so v vseh poljskih cerkvah minulo nedeljo s prižnic brali spomenico, v kateri Cerkev protestira proti režimski uporabi sile proti študentom, kajti „brutalna raba sile ponižuje človeško dostojanstvo“.

glasoval resolucijo, v kateri obsoja Izrael vsled napada na Jordanijo, obžaluje izgubo življenj in materialno škodo, ki jo je povzročil napad ter poudarja, da „v bodoče ne bo trpel kršitev premirja in bo zato morala podvržeti učinkovitejšim ukrepe za preprečitev podobnih spopadov“.

Izraelski obrambni minister Dayan je na izraelskem radiu izjavil, da je bil izraelski napad na arabsko teroristično oporišče v Jordaniji „velikega pomena in bo imel velik vpliv na bodočnost“. Po njegovem je bila „izraelska akcija neizogibna za zaščito izraelskega prebivalstva in za ohranitev političnih in vojaških položajev, ki smo si jih pridobili v šestdnevni vojni lanskega junija. Ne gre namreč za eno bitko,“ je izjavil Dayan. „To bo še dolgotrajna operacija, dokler ne bomo prišli do končne odločitve.“

I Z T E D N A V T E D E N

Panamska republika ima od nedelje 24. t. m. dva predsednika. Od tega je prišlo takole: Opozicija, ki ima v parlamentu večino, je obtožila ustavnega predsednika Marka Roblesa, da je prekršil ustavno določila s tem, ker da se je zavezal za vladnega predsedniškega kandidata Davida Zamudio za volitve dne 12. maja. Na nedeljskem zasedanju parlamenta je opozicija izglasovala sklep o političnem procesu proti predsedniku Roblesu, t. j. o njegovi odstavitvi, takoj nato pa zaprisegla podpredsednika Maksa del Valle kot novega panamskega predsednika. Ustavni predsednik Robles je izjavil, da sklepa parlamentarne opozicije sploh ne priznava, ampak hoče počakati na razsodbo vrhovnega državnega sodišča. Panamska državna straža, ki šteje 3.500

mož, stoji na strani Roblesa, dokler se ne bo izjavilo vrhovno sodišče. Zato je odredila mobilizacijo vsega moštva ter je z njim zasedla vse važnejše položaje v prestolnici in notranjosti države. V prostorih opozicijske Narodne zveze je napravila preiskavo ter je aretirala okoli 300 strankinih funkcionarjev. Zaplenila je tudi nekaj orožja. Opozicija žene vso stvar na ostrino ter poziva ljudstvo na upor. Položaj je napet, ker je drugi predsednik Maks del Valle po zaprisegi imenoval svojo vlado ter je z njo v parlamentu, katerega je sklical na izredno zasedanje. Oborožene sile so izdale potrebne ukrepe za ohranitev javnega reda in miru v državi, ustavni predsednik Robles pa zatrjuje, da bo z vsemi sredstvi branil ustavnost

(Nad. na 4 str.)

Strahotno priznanje

V Sloveniji imamo poleg Mohorjeve družbe še Prešernovo družbo. Ustanovili so jo komunisti prav z namenom, da bi z njo ubili Mohorjevo družbo. Namera se jim ni posrečila kljub vsem težavam, ki so jih delali Mohorjevi družbi v Celju pri izdajanju njenih knjig. Družba se tudi pod neugodnimi razmerami razvija naprej ter vsako leto pošilja med ljudstvo več svojih publikacij.

Prešernova družba pod komunisti uživa vse mogoče olajšave in prejema tudi velike podpore. Pa ne more naprej. Ljudje ne segajo po njenih knjigah, s katerimi hočejo komunistični oblastniki širiti materialistično miselnost ter ideologijo med slovensko ljudstvo.

S položajem Prešernove družbe, t. j. z nazadovanjem njenih članov se je bavil tudi izvršni odbor republiške skupščine Socialistične zveze delovnega ljudstva dne 29. februarja. Poročilo o tem sestanku v ljubljanskem Delu z dne 2. marca navaja, da so na sestanku „dali močno politično podporo napotkom Prešernovi družbi, da bi povečala število članov, ki že nekaj leta nazaduje“. Poročilo tudi pove, da so v razgovorih sodelovali predsednik republiške konference SZDL Janez Vipotnik in član predsedstva republiške konference Tona Fajfar, predsednik in podpredsednik glavnega odbora Prešernove družbe Boris Zihnerl in Miško Kranjec ter predsednik republiškega sindikalnega sveta Slavko Grčar.

Poročilo dalje navaja, da je vzrokov za nazadovanje števila članov Prešernove družbe več ter pravi, da so „na razgovoru poudarili, da tiči poglobitveni problem v splošnem odnosu do knjige kot kulturne dobrine in kulture sploh“. Ugotavljali so, da „si spričo televizije in motorizacije mnogi ljudje ne vzamejo več toliko časa za branje knjig kot poprej. Po ugotovitvah centra za raziskovanje javnega mnenja pri Inštitutu za družbene vede v Beogradu kar 46% Slovencev lani ni prebralo niti ene knjige“.

Nato so govorili o načinih, kako bi Prešernovi družbi dobili več novih članov. Sklenili so, da bo republiška kon-

ferenca Soc. zveze delovnega ljudstva pozvala vse svoje organizacije, da gre do takoj na delo; pozvali bodo na to delo tudi sindikate ter mladinsko organizacijo, nazadnje so pa bili mnenja, da je treba Prešernovo družbo gmotno še bolj podpreti. To je razvidno iz izjave vodilnih funkcionarjev o razpravi glede materialne pomoči družbi, da ima SZDL „močan interes za to, da bi republiški založniški sklad posebej upošteval kulturno poslanstvo Prešernove družbe“.

Dejstvo, da je bilo v letu 1967 kar 46% Slovencev, ki niso prebrali nobene knjige, je pojav, ki mora v vsakem Slovincu ki mu je še kaj do slovenskega naroda in do njegovega obstoja ter do slovenske knjige, vzbuditi žalost in veliko zaskrbljenost. To strahotno priznanje pa naravnost kri s prstom kaže na krivca za tako stanje, t. j. na komuniste same.

Kdo pa je bil vsa leta po drugi svetovni vojni med Slovenci, če ne komunisti, ki so naravnost z nasladi in največjo vneto zlasti v mladini ubijali vse moralne vrednote ter ji venomer govorili samo o materialnem napredku, samo o materialnih dobrinah, nikdar pa ne o duhovnih. Te so naravnost smešili. Kako naj bo mladina sedaj drugačna, če so jo pa vzgojili tako, da se peha in bori samo za materialne dobrine, če so ji na mesto knjige povzdigovali avtomobil in televizijski aparat.

Kdo pa je bil tisti, ki je med Slovenci uničil prosvetna in kulturna ter izobraževalna društva in dramatske odseke, če ne komunisti. Kdo je zadušil vse mladinske organizacije, na mesto njih pa začel po zdravstvenih domovih odpirati postaje za nasvete za preprečevanje spoštovanja? Ali niso bili to komunisti in samo oni? Sedaj se pa čudijo, ko žanjejo to, kar so sami sejali.

Rešitve sedaj iščejo tam, kjer je ne bodo našli. Da jo lahko samo svoboda in moralna ter verska vzgoja otrok in mladine, ki bo duhovnim vrednotam dala zopet tisto mesto, ki ga imajo imeti.

Vloga partijcev v Socialistični zvezi delovnega ljudstva

Znano je, da komunistične partije nikjer na svetu poleg sebe ne dopuščajo še kake druge politične formacije. Vse imajo samo one v rokah in o vsem odločajo samo one.

Po komunističnem sistemu je pa partija nekaka družba izbrancev. Njeni člani so lahko samo že ideološko zgrajeni komunisti. Njihova naloga je, da zavzamejo vse važne in odgovorne položaje v političnem, gospodarskem, socialnem in kulturnem življenju ter budno skrbijo, da se povsod strogo izvaja vse po navodilih partije.

Za pridobivanje novih članov in za širjenje komunističnega nauka pa imajo komunistične partije povsod še politično tvorbo, v katero spravljajo vse. Tako so v njej poleg komunistov člani tudi nekomunisti. Naloga komunistov v Socialistični zvezi delovnega ljudstva je, da imajo to organizacijo trdno v

rokah, da bo ostala vedno poslušno orodje partije. Razen tega morajo skrbeti, da je organizacija forum, v kateri lahko člani razpravljajo o vseh vprašanjih javne in privatne dejavnosti pod komunisti, razen o pravilnosti ali nepravilnosti komunističnega sistema. Komunisti naravnost žele in celo izzivajo kritiko, da zvedo za napake po gospodarskih podjetjih, da jih potem popravljajo. Zlasti dopuščajo v organizaciji široko razpravo pred volitvami pri postavljanju kandidatov. Za vsem so seveda partiji, ki skrbno pazijo, da kritika nikdar ne prekorači dopustnih meja. Ti tudi poskrbijo, da udeleženci zborovanja sklenejo vedno to, kar predloži partija. Tako je Socialistična zveza delovnega ljudstva samo neke vrste novicij za partijo.

Partija zato na vsakem važnejšem zborovanju razpravlja o položaju v So-

Jugoslovanska grafika danes

V januarju letos je bila v torontskem „Royal Ontario Museum“ razstava jugoslovanske grafike pod naslovom „Graphic art from Yugoslavia“.

Iz uvoda v katalogu, ki obsega 32 strani žepnega formata in 16 reprodukcij v črno belem tisku, je razvidno, da je razstavo organizirala „The Smithsonian Institution“ iz Washingtona s pomočjo ljubljanske galerije, moderne umetnosti in s sodelovanjem jugoslovanske ambasade v Washingtonu. Dela sta izbrala prof. Zoran Kržišnik in pa Američanka Dorothy T. Van Aisdale, ki je prav zato obiskala Jugoslavijo. Vsi listi so signirani in angleščini in uniformno „vokvirjeni“ v sendvič dveh steklenih plošč s črnim okvirnim trakom.

V uvodu Kržišnik, ki je direktor ljubljanske moderne galerije, poudarja, da je grafična umetnost v Jugoslaviji postala popularna šele zadnjih 10–15 let, največ zaradi internacionalno znane Bienale v Ljubljani. Omenja folklornistične in topografske vplive, bizantinsko umetnost, bogumilske spomenike in njih vpliv na druge vzore, itd., in pride do zanimivega zaključka, da vsa sodobna grafična umetnost v Jugoslaviji danes izraža karakteristično jugoslovansko noto in da so regionalne stilistične razlike minimalne.

Največ del je v barvni akvatinti in

v jedkanici, nekaj jih je v linorezu in lesorezu.

Za dela v barvi je značilen enoten, zelo otožen ton v prstenih barvah in patinah. Edino Janez Bernik uporablja rdečo barvo v čistih vrednotah in še to zelo rezervirano.

Tehnično so zelo zanimivi linorezi Boška Karanovića, ki tiska svoje liste v značaju intaglie, torej globinsko, kar da njegovim figuralnim študijam svež in neposreden značaj.

Očividni so vplivi Vasary-a, očeta „Op-art“, Cagalla in Hayter-jar. Originalni barvni so listi Bogdana Meška iz Ljubljane.

Vsa razstava je tehnično na višku, odtski so moštstriki, motivično pa jo je, razen nekaj del nadarjenih posameznikov, težko ločiti od nešteti drugih mednarodnih oz. narodnih prirediteljev podobnega značaja.

Prireditelj ima ton sodobnega internacionalizma in kljub naporu si drugi dan nisem mogel, razen Marijana Pogachnika ujedanka „Medalion of sad. memoirs“, priklicati v spomin niti ene grafike.

Razstava je bila v pritlični rotundi muzeja in kljub neprikladnemu prostoru, večje aranžirana.

Torontski umetnostni kritiki so svojo tradicionalno ignoranco znova potrdili s tem, da so to resnično kvalitetno prireditelj popolnoma ignorirali.

Ted Kramole naloge, ki si jih je postavila argentin-

Obisk msgra. Kunstlja

Glavni ravnatelj slovenskih dušnih pastirjev med slovenskimi izseljenci v svetu mgr. Ignacij Kunstelj bo 19. aprila zjutraj prišel na enomesečni obisk v Argentino. Z njim bo prišel iz Clevelanda tudi g. Julij Slapšak, ki se ga Slovenci v Argentini še dobro spominjamo, ko je leta 1949 spremljal rajnega škofa dr. Gregorija Rožmana na njegovem prvem obisku Slovencev v Argentini.

Med svojim bivanjem v Argentini bo msgr. Ignacij Kunstelj z msgr. Oreharjem obiskal vsa večja slovenska naselja v Argentini, udeležil se bo pa tudi vseh večjih slovenskih prireditelj v tem času. Zlasti vsakoletnega romanja Slovencev v Lujan.

cilistični zvezi delovnega ljudstva ter poudarja važnost vloge komunistov v njej. To so storili partiji znova v Ljubljani dne 21. februarja t. l. na sestanku Izvršnega odbora centralnega komiteja ZKS.

Član tega odbora Janez Vipotnik, ki je tudi predsednik republiške skupščine Soc. zveze delovnega ljudstva v Sloveniji, je v govoru o delu za preosnovo partije naglašal, „da se reorganizacija Zveze komunistov steka v fazo, ko komunisti ne morejo in ne smejo biti več zaposleni sami s seboj, temveč se morajo usmeriti na vsa področja družbenega življenja, kjer naj izžarevajo svojo idejno in politično vlogo“.

GORIŠKA IN PRIMORSKA

Slov. kat. skupnost – Slovensko ljudsko gibanje

V nedeljo, 3. marca, je bil v Trstu občni zbor Slovenske skupnosti, t. j. politične organizacije slovenskih katoličanov na Tržaškem. Vodil ga je predsednik dr. Teofil Simčič. Poročilo političnega tajništva je prebral dr. Matej Poštovan. Prikazal je tudi doprinos Slov. kat. skupnosti v okviru Slovenske skupnosti ter utemeljeval razloge, zakaj morajo imeti Slovenci lastno politično predstavništvo in svoje politične stranke.

Med razpravami o smernicah za bodoče delo je dr. Marijan Bajc navajal temeljne programske obveznosti ter naštel vrsto perečih vprašanj življenjske važnosti za slovensko manjšino. O gospodarskih problemih delavcev in kmetov ob nevzdržnem gospodarsko-socialnem in narodnostnem stanju Slovencev v Benečiji in Kanalski dolini je govoril dr. Dragotin Štoka. Dr. Tul je zagovarjal nujnost, da se Slovenci politično udeležujejo. Govorilo je še več govornikov o vprašanjih, ki zadevajo slovenski življenj in zlasti njegovo mladino na Tržaškem.

Sklepi in misli govornikov na obč. zboru Slov. kat. skupnosti so zborovalci zajeli v naslednjo resolucijo:

SKS v koncilnem duhu spremeni svoje ime in se imenuje Slovensko ljudsko gibanje.

SLG je po temeljitem premisleku potrdilo prepričanje, da moramo slovenski katoličani v Italiji ohraniti svojo politično organizacijo in jo priklopiti sklepom drugega vatikanskega koncila, v kolikor se nanašajo na javno in politično nastopanje katoličanov. SLG čuti poslanstvo in dolžnost, da aktivno opravlja svojstveno vlogo, ko slovenska narodna manjšina v boju za svoj narodni obstoj na prelomnici časa vstopa v novi vek in ji tudi v politiki kaže tvorno napredno pot k vsestranskemu razvoju in svobodi na temelju krščanske načel mimo materialističnega marksizma, ki pri nas igra čisto tudi potujočevalno vlogo.

SLG je prepričana, da moramo imeti Slovenci v Italiji za ohranitev narodne samobitnosti lastno politično zastopstvo in narodno predstavništvo, preko

Iz življenja in dogajanja v Argentini

O vladi in njenih nalogah

O vladi argentinske revolucije, ki je prišla na oblast 28. junija 1966, so že ob njenem nastopu govorili, da bo trajala dolgo. Sedaj sta pa najmerodajnejši osebnosti potrdili, da se bo v resnici to zgodilo. To je bil sam predsednik republike general Onganía ter državni tajnik v notranjem ministrstvu dr. Mario Diaz Colodrero.

Predsednik general Onganía je v izjavi predstavnikom peruskega lista Expreso izjavil, da se mora Argentina sprijazniti s tem, da bo ta režim trajal 10 let. Zatrjeval je, da bo ostal na oblasti tako dolgo, da bo izpolnil vse

Sovražstvo do nasprotnika v vsaki obliki — literarni ali politični, med katerima ni razlike, kajti obe tvorita enako pomemben odsek istega javnega sektorja, ki naj je nedeljivo področje KP — je to, kar giblje komunistični sistem. To velja tudi za literaturo in literate, kakor je — kot načelo! — zapisal sovjetski literarni zgodovinar Plotkin v svoji knjigi „Partija in literatura“. „Motiv svetega sovražstva do nasprotnika mora ostati razumljiv in materialni motiv komunistične literature.“ To je: nasilje nad človekom, ki je drugih misli. To je: zator človeške osebnosti. To je: boj med duhovno svobodo ustvarjalnosti in nesvobodo dogmatično okostenelih komunističnih diktatur: upor in — zator... Dosedaj še; toda — do kdaj?

Dr. Tine Debeljak, Zbornik Svobodne Slovenije 1968, str. 137.

V nadaljnjem poteku omenjenega sestanka, ki je bil ves posvečen dejavnosti komunistov v Soc. zvezi delovnega ljudstva, so člani vrhovnega komunističnega foruma naglašali, da je Soc. zveza „najširša, najbolj množična politična organizacija, kjer je moč na uspešnejše soočiti in razreševati protislovja, s katerimi se srečujemo v razvoju naše družbe. Za člane komunistov je to mesto, kjer povezujejo svoja pozitivna stremeljenja z vsakodnevno prakso delovnih ljudi pri graditvi socializma, potem, ko se v svoji organizaciji oborožijo z najnaprednejšimi stališči do družbenih problemov svojega časa. Kjer so komunisti tako razumeli svojo vlogo, tam je njihovo delovanje učinkovito in tam tudi organizacija SZDL dobro dela. Reorganizacija Zveze komunistov bo pokazala svojo resnično vrednost šele v vlogi in vplivu komunistov v celotnem sistemu samoupravljanja, še posebej v Soc. zvezi in drugih družbeno političnih organizacijah, ne nazadnje tudi v sodobnih oblikah

komuniziranja, tj. preko modernih sredstev politične propagande, informiranja in vplivanja na oblikovanje stališč. Posebej pomembno je delovanje komunistov v sekcijah, v katerih se združujejo člani Soc. zveze po svoji interesni usmerjenosti in nagnjenosti“.

Ne seji so tudi naglašali, da je „relacija Zveze komunistov — Socialistična zveza v tem času izredno aktualna in da jo bo treba še naprej proučevati. Posebno pozornost zasluži potreba temeljite, globlje analize vloge SZDL kot sestavnega dela političnega sistema“.

Iz gornjih ugotovitev na seji Izvršnega odbora CK ZKS Slovenije je znova razviden pomen, ki ga dajejo partiji Socialistični zvezi ter važnost naloge, ki jo imajo v njej zgrajeni partiji. Zato je izključeno, da bi Soc. zveza delovnega ljudstva mogla hoditi drugačno politično pot kakor partija, alj pa da bi mogla celo nastopati proti njej. Kdor tako misli alj ne pozna partijskega sistema, ali je pa politični naivnež.

Drugo izjavo, je pa dal predsednik države ravnatelj brazilskega lista „Jornal do Brasil“, ki jo je objavil 20. t. m. V njej navaja v 18. mesecih opravljeno delo, ko je med ljudstvo prišlo pomirjenje. „Ni več brezplodnega politiziranja. Po pristaniščih je normalno delo in konec je z neprestanimi stavkami. Izboljšala se je tudi uprava. Vseučilišča so postala zavodi za študij.“ Država ima načrt za ureditev gospodarstva. Glede politike je vlada tudi napravila korak naprej, ker se je znebila sistema neprimerne vlade, ki jo je ovirjal, da bi se učinkovito spoprijela s problemi, ki so čakali na rešitev. Ko bodo vse naloge, ki si jih je postavila vlada argentinske revolucije, rešene, bodo postavljene osnove za razpravo o sistemu, ki bo najbolj primeren za uvedbo resnične reprezentativne ter učinkovite demokracije.

Predsednik je omenjal tudi izvajanje javnih del. Na prvem mestu je velelektrarna El Chocón-Cerros Colorados, ki bo dajala 1.200.000 Kw električne energije ter omogočala namakanje ogromnih zapuščenih področij, na katerih bodo nastala rodovitna polja. Za druga javna dela, za ceste, zidanje šol, namakalnih prekopov, mostov in elektrarn je določen kredit skoro dva milijona dolarjev. To je v zadnjih 20 letih največji kredit.

Drž. tajnik v notr. ministrstvu dr. Colodrero, ki je politični tolmač vseh predsedniških obnovitvenih zamisli, je v radijskem govoru „O dveh politikah, dveh Argentinah“ govoril med drugim o nujnosti harmoničnega razvoja celotnega državnega področja. Potrebo takega razvoja je podpiral s statističnimi podatki. Na enem samem mestu v Buenos Airesu je npr. zgoščeno milijonsko prebivalstvo z vsem udobjem in ogromnim bogastvom. Tako je Buenos Aires ogromna glava na oslabilenem telesu. Na 3.000 kv. km v Bs. Airesu namreč živi 8 milijonov ljudi, na 2.733.000 kv. km, kolikor obsega ostalo državno področje, pa samo 14 milijonov ljudi. V Buenos Airesu je naloženih na tekoče račune po bankah 550.000 milijonov pesov, v 22 provincah pa samo 350.000 milijonov. 59% vse energije je združene v Bs. Airesu, v notranjosti pa samo 41%. V Bs. Airesu umre od 1000 rojenih otrok v prvem letu 30, v Neuquenu pa 112 in v kraju Puna de Jujuy več kot 150. Gostota prebivalstva v Buenos Airesu je 31,2 prebivalca na kv. km, v Patagoniji pa npr. samo 0,4 prebivalca na kv. km, od katerih pa skoro polovica niso Argentinci.

Spopolnitev vlade

Za ministra za narodno obrambo je bil imenovan Emilio Federico Peborgh. Rojen je bil leta 1926 v Bs. Airesu. Gospodarske vede je študiral na harvardski univerzi ter jih končal leta 1949. Pred imenovanjem za ministra je bil predsednik Industrijske banke.

Minister za socialno blaginjo je postal ing. Konrad Bauer, dosed. min. za javna dela v vladi province Bs. Aires. Star je 41 let ter je po poklicu gradbeni inženir.

Novice iz Slovenije

Tudi Maribor ima pomožnega škofa

Z odlokom sv. sedeža v Rimu je imenovan za pomožnega škofa v Mariboru dr. Vekoslav Grmič, docent za sistematično dogmatiko na teološki fakulteti v Ljubljani, ki od leta 1952 ni več v sklopu državne univerze in je njen veliki kancler ljubljanske nadškofije. Dr. Grmič je bil istočasno župnik na Vranskem v Savinjski dolini.

V škofa ga bo posvetil na belo nedeljo v Mariboru apostolski delegat nadškof Mario Cagna.

Škof dr. Grmič je dr. Korošček rojak. Rojen je bil 1. 1923 pri Sv. Juriju ob Ščavnici. Duhovnik je postal 1. 1950 doktor bogoslovja pa 1. 1961, naslednje leto je pa začel predavati na ljubljanski teološki fakulteti.

Z dr. Grmičem ima Slovenija pet škofov.

V Sežani so 27. februarja delavci podjetja Iskra priredili demonstrativni obhod po mestu. Do tega jih je privedel sklep gospodarske komisije združenega podjetja Iskra o uvedbi interne prisilne uprave v sežanski tovarni radijskih sprejemnikov. Delavci so ob dogovorjeni uri prekinili delo, se zbrali na ulic; ter v sprevedu nosili velike transparente z gesli: „Hočemo delo“, „Uprava združenega podjetja, razmisli“, „Delavci Iskre, pomagajte tovarni“, „Očistimo Iskro zaje-dalcev“. S temi napisi so izražali svoje nezadovoljstvo, ker so v omenjeni gospodarski komisiji združenega podjetja zavrnili sanacijski program sežanskega kolektiva. Zadevo so uredili tako, da bo tovarniški obrat v Sežani polno obratoval še naprej, za pokritje deficita bo pa poskrbela Iskra drugod.

V Lenu so gradili dvorani za kulturne prireditve. Ker je niso dokončali

in menda tudi ne čutijo potrebe po njej, so občani sklenili, da bodo nedograjeno stavbo prodali najboljšemu ponudniku.

V skladu zdravstvenega zavarovanja na Gorenjskem je za lansko leto 36 milijonov st. dinarjev izgube. Na zasedanju občinske skupnosti dne 24. februarja so sklenili, da bodo izgubo pokrili z izrednim prispevkom v višini 0,73 odstotka do čistih osebnih dohodkov.

Ljubljana ni samo politično in kulturno središče Slovencev, ampak je tudi važno gospodarsko središče Slovenije. Saj živi v njej četrtina vseh v gospodarstvu zaposlenih Slovencev; v Ljubljani je tudi dobra polovica slovenske trgovine ali pa prihaja iz nje. Slovenske industrije je pa tudi ena četrtina v Ljubljani.

Gradbene storitve v Sloveniji so zelo drage. Skromna garsonjera velja 5,6 in celo nad 6 milijonov st. dinarjev.

V Velenju je od skupno 3552 predšolskih otrok deležno organiziranega varstva samo 375 otrok. Več jih sedanje varstvene ustanove ne morejo sprejeti.

SLOVENC V ARGENTINI

BERAZATEGUI

V soboto, 16. t. m., smo se dekleta iz Berazateguija zbrale na občnem zboru. Molitvi je sledil pozdrav predsednice, nato poročila odbornic. Nadzorni odbor je predlagal razrešnico, ki je bila soglasno sprejeta. Nato so bile volitve. — Izvolile smo si naslednji odbor: predsednica Pucko Jelka, de-

Umrli so. V Ljubljani: Tilka Ranč roj. Verbič, Ivana Jan roj. Vovk, upok., Blaž Ule, upok., Ida Dorer roj. Gerbac, vdova po pošt. načelniku, Franc Jus, krojaški mojster, Kati Zupan, upok., Demeter Šoklič, Anica Obersnu roj. Modrijan, Matija Udvanc, Mira Žirovnikova, vdova po odvetniku, Roman Višnovc, upok., Slavka Kerc, knjigovodkinja, Alojzij Jurjavčič, referent za PTT v p., Ivan Taškar, Tomo Vojnovič, biv. industrijalec, Katica Poklukar, biv. uradnica v p., Jože Žlebnik, urar, Marija Kump, Franc Vinkovič, Marija Kunc roj. Kalihar, vdova po prof., Hinko Magister, mesarski mojster, Helena Lampič, šivilja, Marija Turk roj. Petrič, Alojz Fink, ml. šofer, Maruška Remic, Frančiška Erbežnik v Zg. Kašlju, Zorka Troha roj. Kobal v Piranu, Josipina Kastelic v Novem mestu, Alojzij Burica, pos. Dragomlju, Marija Dolenc, upok. v Škofji Loki, Marija Jerab iz Poljan nad Škofjo Loko, Alojzij Zajc pos. v Pijavi, Gorici, Viktor Hohnjec v Celju, Jože Štarman v Škofji Loki, Ivica Stupar v Črnučah, Luka Kobilica v Sr. Jaršah, Ivan Rakovec, frizerski mojster na Jesenicah, Janko Rožaj, davčni upok. v Kranju, Teodor Benigar v Ilirski Bistrici, Darinka Velčkovič roj. Zupančič v Ptuj in Milka Kokalj v Litiji.

legatinja Pozelnik Marta, tajnica O-mahna Olga, blagajničarka Vidmar Nevenka in kulturna ter športna referentka Škrbec Mojca.

SAN MARTIN

Ob dvajsetletnici ustanovitve Slovenskega pevskega zbora v San Martinu je odbor Slovenskega doma v so-

boto 23. marca pripravil v svoji dvorani asado, katerega se je poleg pevk in pevcev udeležilo lepo število Sanmartinčanov. Po večerji so zbrane pevce in goste pozdravili in nagovorili predsednik Ivan Dimnik, župnik Gregor Mali in kulturni referent Rudolf Smersu. Bil je resnično lep večer.

Sanmartinski odsek Slovenske fantovske zveze je imel v soboto, 23. marca svoj redni občni zbor, ki ga je vodil predsednik Jože Zihler ml. G. župnik Mali je dal fantom nekaj lepih navodil za delo v organizaciji in izven nje. Po poročilih odbornikov so bile volitve in so bili izvoljeni: za predsednika Andrej Hrovat, za športnega referenta Tomaž Gabrenja, za odbornike pa Jože Ferfolja, Andrej Marolt, Joško Skale, Peter Zihler in Franc Bohanec.

Velike priprave za veliki dan. V Slovenskem domu se vneto pripravljajo na to, da bodo primerno proslavili tri lepe obletnice: dvajseto obletnico začetka slovenske službe božje v San Martinu, dvajseto obletnico ustanovitve Slovenskega pevskega zbora v San Martinu in sedmo obletnico blagoslovitve doma. Kakor vsako leto, tako bo tudi letos ta celodnevna proslava na prvo nedeljo po Slovenskem dnevu t. j. dne 28. aprila. Dopoldne bo v domu po dviganju zastav zahvalna služba božja, ki jo bo daroval direktor vseh slovenskih dušnih pastirjev na svetu msgr Ignacij Kunstelj, popoldne bo akademija, zvečer pa družabna prireditev, katero je obljubil obiskati s svojim spremstvom sanmartinski župan polkovnik Fragni. Slovenska šola škofa Gregorija Rožmana v San Martinu in vse slovenske organizacije v Slovenskem domu se že pridno pripravljajo na to proslavo.

21. občni zbor Zedinjene Slovenije

Bil je v nedeljo, 24. marca. Pred njim je imel v kapeli v Slovenski hiši g. direktor msgr. Anton Orehar mašo za žive in umrle člane društva.

V mali dvorani Slovenske hiše je občni zbor začel in ga vodil društveni predsednik Božo Fink.

Po pozdravnih besedah so bila prebrana pozdravna pisma, ki so bila poslana z občnega zbora predsedniku republike generalu Juanu Carlosu Onganiji, predsedniku NO za Slovenijo dr. Mihi Kreku ter buenosaireskemu nadškofu kardinalu dr. Caggianu.

Božo Fink je nato omenjal dvajsetletnico ustanovitve društva, važnost njegovega dela za slovensko skupnost v Argentini; ter njegov pomen tudi danes, nato pa je dal besedo Francetu Pernišku, dolgoletnemu funkcionarju najprej Društva Slovenije in pozneje Zedinjene Slovenije, da je govoril o tej pomembni obletnici.

Govornik se je toplo spominjal vseh, ki so z brezmejno požrtvovalnostjo, nesebičnostjo in velikimi osebnimi žrtvami poklicali društvo v življenje. Prve zahvalne besede je namenil rajnemu msgru Janezu Hladniku, ki je za vse preskrbel vselitvena dovoljenja za prihod v Argentino, nato pa pribral veliko delo, ki ga je opravil za slovenske ljudi v Društvu Slovencev Miloš Stare, da so si lahko v novi deželi obnovili človeka dostojno življenje, razen tega pa je ustvaril pogoje za slovensko kulturno, organizacijsko in gospodarsko ter socialno delavnost. V zvezi z njim je omenjal izredno delo tedanjega tajnika Toneta Skubica in gđ. Marije Petelinove v društveni pisarni; ter vseh tedanjih društvenih odbornikov.

Izredno je bilo to delo, opravljeno z največimi žrtvami ter ljubeznijo za slovenske ljudi in v njihovo korist. Bila je to črna doba Društva Slovencev.

Za prvim predsednikom društva Milošem Staretem je prišel rajni ing. Albin Mozetič. V njegovo predsedniško dobo spada prihajanje družin iz Slovenije v Argentino. Govornik je podrobno navajal delo, ki je bilo v zvezi s tem problemom opravljeno ter se je s hvaležnostjo spominjal pomoči g. direktorja msgra. Oreharja za podeljevanje potrebnih kreditov.

Tretji predsednik društva je bil prof. Lojze Horvat, ki se je tudi vsega predal društvu. Z njegovo predsedniško dobo je zvezano zblížanje slovenskih domov z osrednjim društvom. Za sedanjega predsednika društva pa pravi, da mu je dana naloga, da skrbi za ideološko jasnost društva spričo komunističnih poskusov za razkrajanje društva.

Glavne naloge Zedinjene Slovenije morajo biti po mnenju govornika: skrb za ohranitev dobrih odnosov med slovenskimi domovi in osrednjim društvom, skrb za ideološko jasnost društva in njegovih članov ter skrb za ohranitev slovenske mladine.

Vsak teden ena

PESEM O KLASU

Josip Murn-Aleksandrov

*Kot z zelene goré
cesta, ravno poljé,
kot ves pisan svet
nam se dnevi vrsté!*

*Glej, izza teh brez
poljé in poljé,
tako daleč čez
vse nam v zrno gre*

*To je naša last,
vse za naše dni!
Sebi v slavo in čast
tudi klas nam zori.*

*Da obvráruje Bog
hudih ur ga, vetrov,
da povsodi okrog
žúje svoj blagoslov!*

*Na Medardovo jasnih dni,
mirne daj Margaretine,
da se svet veselí
dobre letine —*

*da neznan glas noči
ko s temo govori,
da nam daleč zbeže
hrpenече skrbi!*

*Da, za kruh, da, za klas
Bog usliši nas,
čez razove zavej
sredi urnih maš;*

*naj se dnevi vrste
kot svet pisan z goré —
Prepelica, hej, čez poljé,
hitri veter, zavej čez goré!*

ZBORNÍK Svobodne Slovenije za leto 1968

JE IZŠEL.

- 324 strani razdeljenih v šest poglavij.
- Umetniška priloga na 12 straneh z reprodukcijami del slovenskih slikarjev in ki parjev v izseljenstvu.
- Nad 50 slovenskih znanstvenikov, publicistov, gospodarstvenikov, pesnikov, pisateljev, slikarjev, kiparjev, piscev razprav, člankov, pregledov, spominov itd. sodeluje v tej reprezentativni knjigi, ki je slovenski emigraciji v ponos.

Pri pregledu kazala sodelavcev srečamo imena:

ARGENTINA: dr. Milan Komar, dr. Tine Debeljak, Anica Kralj, Bara Remec, Franc Ahčin, Ivan Bukovec, Franc Papež, Meta Žirovnik, Andrej Makek, Pavlina Dobovšek, Nada Osterc, Andrej Fink, Elizabeta Mele, Mila Hribar, Metka Mizerit, Tine Vovod, Tine Debeljak ml., Tone Mizerit, Joško Krošelj, Pavle Fajdiga, dr. Jože Krivec, Mirko Kunčič, Marijan Marolt, Franc Markež, arh. Franc Pernišek, arh. Jure Vombergar, Viljem Bečaj, Janko Hafner.

AVSTRALIJA: pater Bernard Ambrožič.

ČILE: dr. Anton Podstenar.

KANADA: Renata Kozina-Ašič, Ambrožič Alojzij st., Ted Kramole.

EVROPA: dr. Ljubo Sirc, rev. Anton Ilč, Nada Sekolec, Slavka Roex-Brečko, Zora Saksida, dr. Jože Velikonja, Marjanca Savinšek, Stane Zakelj.

SEVERNA AMERIKA: dr. Viktor Antolin, Franc Gorše, Ignacij Hren, Milena Šoukal, Karel Mauser, dr. Franc Blatnik, Novak Zdravko, Miro Zupančič, Jože Vodlan.

SLOVENIJA-DOMOVINA: Ivan Dolenec, tri neimenovane slovenske žene.

ZAMEJSTVO: Koroška: Ivan Vodovnik.

Goriška: dr. Andrej Bratuš.

Med sodelavci tega velikega Zbornika najdemo imena izselencev, ki so se že uveljavili v mednarodnem svetu, pa tudi mladih študentov, ki šele stopajo v javno življenje.

Sodelavci in vsebina člankov so najlepše priporočilo za knjigo.

V predplačilu in prednaročilu je bila cena \$ 1.500.—.

Prodajna cena je \$ 1.800.—.

Ta znesek je v izjemnih primerih možno plačati v dveh obrokih. V Argentini dobite Zbornik v Slovenski hiši, v vseh slovenskih domovih in pri vseh stalnih poverjenikih.

IZ EMIGRANTSKIH SKUPIN V ARGENTINI

Hrvatski izseljenci v Buenos Airesu in okolici so imeli v nedeljo, 24. marca, letno romanje k Materi božji v Lujan. Romarji so se zbrali na trgu pred katedralo, odkoder so pod vodstvom direktorja hrvatskih dušnih pastirjev fra Lina Pedišica odšli v procesiji v Marijino baziliko. Romarsko mašo je imel Don Jozo Zovko, popoldansko pobožnost pa direktor fra Lino Pedišić.

Smrt hrvatskega frančiškana. Dne 22. t. m. je med prevozom v sanatorij umrl v 56 letu starosti hrvatski frančiškan fra Jozo Tibljaš. Pogreb je bil naslednjega dne po pogrebni maši v frančiškanski cerkvi v José Ingenieros. Pri pogrebni maši se je pokojnika in zlasti njegovega karitativnega dela spominjal fra Vlado Margaretić, molitve Reši me za umrlega je pa opravil samartinski škof msgr. Menendez. — Pokojnik je bil tudi velik čebelar ter je sodeloval pri tukajšnjih čebelarskih listih.

Mašo zadušnico za pokoj duše tragično umrlega, glavnega ravnatelja hrvatskih dušnih pastirjev Vladimirja Vinceja je imel v soboto, 23. t. m., v cerkvi hrvatskih frančiškanov v José Ingenieros fra Lino Pedišić, ravnatelj hrvatskih dušnih pastirjev v Argentini. Za rajnega je izmolili molitve Reši me, nato se ga pa spominjal tudi v govoru.

Srednje šolski tečaj rav. M. Bajuka Vse dijake naprošamo, da predlože tajništvo tečaja najkasneje do konca aprila 1968 svoja sprčila o opravljenem nižjem letniku oziroma končanem slov. ljudskošolskem tečaju.

Dijaki, ki so padli pri popravni izpiti, morejo razred ponavljati ali pa, morejo delati ponovni izpit ob semestru (junija 1968). Istočasno morajo opraviti semestralne izpite prosto. Po uspešno opravljenih izpiti se lahko redno vpisejo v naslednji letnik. Podrobnejše informacije dobe v tajništvu.

IZ TEDNA V TEDEN

(Nad. s 1. str.)

Angleški konservativci pripravljajo nov napad na laburistično vladu zaradi Malvinskih otokov. Od vlade zahtevajo, da mora ponoviti izjavo konservativne vlade iz leta 1965, da britanska vlada ne bo izdala svojega prebivalstva na Malvinskih otokih ter da ne bo dopuščala, da bi bilo njihova bodoča usoda predmet razgovorov. Malvinski otoki so bili kot ostalo državno argentinsko področje do osvoboditve španska posest. Zato Argentina smatra te otoke po svoji narodni osvoboditvi za svojo zakonito drž. posest. Angleži so se Malvinskih otokov polastili s silo leta 1833. Argentina svojo pravico do teh otokov brani pred vsemi mednarodnimi forumi. Tako, tudi v OZN, ki so pozvali obe državi, naj obnovita razgovore za mirno rešitev tega vprašanja. Ti razgovori so že od 1965 v teku, kar pa sedaj razburja angleške konservativce, ki bi radi z vsemi silami ohranili še preostale redke britanske prekomorske kolonialne posesti.

PO ŠPORTNEM SVETU

V začetku marca je bilo v Mavrovem državno prvenstvo v alpskih disciplinah. Prvak je postal po hudi borbi Blaž Jakopič, ki je osvojil prvi mesti v smuku in veslalomu bil pa je drugi za Petrom Lakoto v slalomu. Prvakinja pri damah je Majda Ankeletova, ki je osvojila vsa tri prva mesta. V Kulmu je bila na velikanki, 3. marca po Olimpiadi prva večja mednarodna skakalna prireditev, katere so se udeležili vsi najboljši skakalci. Tekmovali pa so samo v nedeljo, ker so morali zaradi hudega vetra odpovedati tekmovalja določena za prejšnja dneva. Zmagal je Hubač (ČSSR) s skoki 118, 125, 126 m pred Bacherjem (Avstrija) in svetovnim prvakom Rasko. Od Slovencev se je odlično odrezal mladi Štefančič, ki je s skoki 100, 113 in 122 zasedel deveto mesto. Zaje je bil 12., Mesec 16., Oman 18. in Eržen 25.

V Lahtiju na Finskem je bilo iste dni tradicionalno mednarodno finsko smučarsko tekmovalje. Tekmovanja v skokih se je udeležilo 80 skakalcev iz 12 držav. Ekipo je zmagala Finska pred ČSSR in Norveško, med posamezniki je bil prvi Veikko Kankkonen. Slovenci so nastopili trije in je Pečar zasedel nad vse častno 14. mesto s skokoma 77,5 in 73 m; 46. je bil Jurman in 69. Smolej.

Na mednarodnem prvenstvu v namiznem tenisu v Angliji sta Korpa in Šurbek osvojila prvo mesto. V polfinalu sta premagala sovjetski par Amelin-Gomazkov s 3:1, v finalu pa Romuna Giurgiuca in Negulesca s 3:0 (21:18, 21:19, 21:14).

OBVESTILA

Sobota, 30. marca 1968:

Ob 20. uri občni zbor Slovenske hranilnice. Emé. Mitre 97, R. Mejía.

V Slomskem domu ob 18. sestanek staršev šolskih otrok. Predava msgr. A. Orehar.

Nedelja, 31. marca 1968:

V našem domu po maši roditeljski sestanek, občni zbor šolskega odseka in predavanje msgr. A. Oreharja.

V Slomskem domu tombola. Začetek ob 15.

V Slov. domu v San Martinu po slovenski maši sestanek naraščajnic.

V Slov. domu v Slovenski vasi ob 4. uri pop. roditeljski sestanek. Predava g. Aleksander Majhen o temi "Starši in učitelj". Nato razgovor.

Sobota, 6. aprila 1968:

V Slovenski hiši ob 19. uri sestanek staršev Jéglickeve osn. šole.

Nedelja, 7. aprila 1968:

Na pristavi ob 4. uri pop. roditeljski sestanek. Predaval bo nadzornik g. Aleksander Majhen.

Nedelja, 28. aprila 1968:

Celodnevna prireditev v Slovenski vasi združena s sv. mašo, kosilom, ogledom napredka vasi in likofom, ki bo ob novodograjenem Hladnikovem domu.

V Slovenskem domu v San Martinu celodnevna proslava treh jubilejev.

UKRAJINSKA KAT. UNIVERZA SLOVENSKE ODDELEK

Začetek šolskega leta z inauguracijskim predavanjem prof. Lidije Tauridzke o temi: Sodobni pisatelji pod sovjetsko diktaturo v osvobodilni avantgardi v nedeljo, 7. aprila, ob 13. v Slovenski hiši, R. Falcón 4158.

Reden pouk se bo začel v petek, 19. aprila ob 19 uri v Slovenski hiši, R. Falcón 4158.

Vpisovanje v 1. in 2. letnik:
V Slovenski hiši, R. L. Falcón 4158:
a) Dušnopastirska pisarna — vsak dan v uradnih urah.
b) Pisarna Svobodne Slovenije — vsak četrtek od 19. ure naprej.
c) V Ukrajinski hiši, R. L. Falcón 3950 — vsako nedeljo od 12 do 13.15 ure.

DR. JOŽE BAJLEC

contador público nacional

DAVKI — BILANCE — KNJIGOVODSTVA

Lavalle 710 - 5o piso of. C

T. E. 392-9669

Od 16 do 20 ure

JAVNI NOTAR

Francisco Raúl

Cascante

Escribano Público

Pta. baja, of. 2

Cangallo 1642 Buenos Aires

T. E. 35-8827

CERKVENI OGLASNIK

V Slovenski vasi bo duhovna obnova na cvetni petek in cvetno soboto (to je 5. in 6. aprila) ob pol osmih zvečer. Obredj Velikega tedna v Slovenski hiši Cvetna nedelja, 7. aprila, ob 9.30: blagoslov oljk; procesija, sv. maša.

Velik, četrtek, 11. aprila, ob 19: sv. maša s sv. obhajilom; nato čiščenje sv. Rešnjega telesa.

Veliki petek, 12. aprila, ob 19: pridiga, berila, prošnje, razkrivanje in čiščenje križa ter sv. obhajilo in križev pot.

Velika sobota, 13. aprila, ob 23: blagoslov ognja in velikonočne sveče in slovesna sv. maša velikonočne vigilijske.

DRUŠTVENI OGLASNIK

Redni občni zbor Zedinjenje Slovencev dne 24. t. m. je sklenil, zvišati članske prispevke tako, da znaša od januarja letošnjega leta celotna članarina mesečno 100 pesov, posmrtninski prispevek za tiste člane, ki jim je priznana olajšava, pa 30 pesov.

Izvršni odbor lepo prosi vse članice in člane, da svoje obveznosti poravnajo vnaprej in s tem dajo družtvu nemu gospodarstvu večjo trdnost, upravi pa prihranijo nepotrebno delo in stroške.

V pisarni društva Zedinjenja Slovencev naj dvignejo pošte pošiljke: Adaš, Dragan Alojzij, Bogdan Golmajer, Indihar Matias, Roza Ivančič, Ivan Koracič, Josef Muri, Franc Zumer (2) in Zidarič Franc (3).

Slovenska hranilnica z. z. o. z.

Bme. Mitre 97 — Ramos Mejía

REDNI OBČNI ZBOR

v soboto 30. marca 1968 ob 20 v zadržnih prostorih.

Dnevni red:

- Volitve skrutinatorjev in overovateljev zapisnika.
- Bilanca in poročila za poslovno leto, zaključeno 31. 12. 1967.
- Volitve gl. čl. 28 zadržnih pravil: za dve leti: podpredsednika, tajnika, blagajnika, treh svetovalcev in dveh namestnikov svetovalcev; za eno leto: nadzornika in njegovega namestnika.
- Samostojni predlogi.

Če ob napovedani uri ne bo navzočih več kot polovico članov, se bo občni zbor vršil en uro pozneje ob vsaki udeležbi.

Upravni odbor

PO
TO
VA
NJA

EUROTUR
Av. CORDOBA 351 T. E. 32-6077 Bs. As.

TU
RI
ZEM

je vaša potovalna agencija.
Oddelek za Slovence vodi Armando Blažina

OBIŠČITE EVROPO — poslovno ali kot turisti. SREČAJTE se s svojimi sorodniki in prijatelji. ČAS NI OMEJEN.

V tem letu BREZ vizumov.

VOŽNJA Z LADJO tja in nazaj 427.50 USA dolarjev

VOŽNJA Z LETALOM tja in nazaj CELOVEC 940.50 USA dolarjev TRST 904.10 USA dolarjev

CENA ZA EKSKURZIJO 60 dni (do 15. 4. t. l.) CELOVEC 705.40 USA dolarjev TRST 678.10 USA dolarjev

Vse na odplačevanje

25% na račun in 12 ali 24 obrokov z 12% obrestmi

LADJE: G. Cesare — Augustus — Anna C — Eugenio C — Enrico C

Avenida Córdoba 351
Buenos Aires

Tel.: 32-6070/6077/6078/6079

TRIJE JUBILEJI V SAN MARTINU

DVAJSETA OBLETNICA ZAČETKA SLOVENSKE SLUŽBE BOŽJE
20. OBLETNICA USTANOVITVE SLOV. PEVSKEGA ZBORA
SEDMA OBLETNICA BLAGOSLOVITVE SLOVENSKEGA DOMA

Proslava teh treh jubilejev bo v nedeljo,
28. aprila 1968.

NAŠ DOM, SAN JUSTO

SLEHERNIK

Nedelja, 7. aprila 1968

Ob 60 letnici Krščanske kulturne zveze

Celovška Krščanska kulturna zveza kot naslednica Slovenske krščanske socialne zveze praznuje letos 60-letnico. Jubilejne svečanosti so se začele z uprizoritvijo „Martina Krpana“ v celovškem mestnem gledališču, v nedeljo, 3. marca, je pa bila v dvorani celovškega Glasbenega doma jubilejna slavnostna akademija. Nanjo je prišlo toliko ljudi iz Celovca in godeželja, da so bili vsi prostori v dvorani zasedeni. Od vidnejših osebnosti so bili navzoči poleg predsednikov slovenskih kulturnih ustanov še celovski škof dr. Koestner, s prelatom Alešem Zechnerjem ter jug. generalni konzul ing. Budihna z gospo.

Akademijo je začel predsednik Krščanske kulturne zveze prof. dr. Pavel Zablatnik. Za njim je v slovensčini povzel besedo škof dr. Koestner. Izrazil je veselje, da je Krščanska kulturna zveza kot osrednja slovenska prosvetna ustanova na Koroškem stala vedno na temeljih krščanstva. Zato so ji pa po njegovem zatrdilu bili zagotovljeni tudi obilni sadovi doslej in ji bodo tudi v bodoče.

Mladinski zbor Koroške dijaške zveze v enotnih krogih je pod vodstvom svojega dirigenta prof. dr. Fr. Cigana zapel Premrlovo koračnico „Bratje,

skupaj se stopimo“, nato so pa člani te zveze podali zborni recitacijo „Zborni pesem“, ki jo je v proslavo 60-letnice Krščanske kulturne zveze napisala Milka Hartmanova. Ta del akademije je zaključil mladinski zbor Koroške dijaške zveze s himno koroške mladine „Mi smo mladi“ v priredbi Antona Jobsta.

Slavnostni govor je imel dr. Reginald Vispernik. V njem je podal pregled vsega kulturnega dela, ki je bilo opravljeno na Koroškem pod okriljem Slovenske krščanske socialne zveze in njene naslednice Krščanske kulturne zveze.

Za govornikom je nastopil slovenski akademski zbor iz Grada. Pod vodstvom Janeza Kampusja je odpel Sattnerjevo „Planinsko“, Jerebovo „O kresu“, Sattnerjevo „Pogled v nedolžno oko“ in Ciganovo „Kranjčičev Jurij“. Navdušenje v dvorani je bilo tolikšno, da so morali pevci dodati še Kernjakovo „Mojeje“.

Po odmoru je nastopil moški zbor Slovenskega prosvetnega društva Koroška iz Sveč. Pod vodstvom prof. dr. Antona Feiniga je ubrano zapel Kramolčevo „Prva je ta ljuba vigrda“, Kernjakovo „Je na Dravci m'ha“, Nageletovo „Dva prvba sta prva“ in Mir-

ka Miškulnika „Moja lubca je tamo v škoficah doma“. S solo točkami sta nastopila dr. Feinig in dr. Janko Zerzer.

G. Vinko Zaletel, župnik iz Vogrč, je nato podal v diapozitivih „Prosvetno revijo 1908 do 1968“. Je bil skrbno pripravljen prikaz raznih prireditev, tečajev, iger, izletov ter zaslužnih slovenskih mož. Skratka vseh, ki so kaj storili na Koroškem za ohranitev slovenstva. Folklorni motivi so kulturno revijo napravili samo še bolj zanimivo ter lepo. G. Zaletelu so bili zanj vsi zelo hvaležni.

Uspelo akademijo je zaključil mešani zbor Jakob Gallus-Petelin pod vodstvom dr. Cigana s pesmimi „Nmaj čez jizaro“ in Kernjakovo „Rož, Podjuna, Zilja“, s katerima je ta zbor že okviril Zaletelovo kulturno revijo, nato pa še s Foersterjevo „Sem pevec“, Slomskovo „Eno rožco ljubim“ v Ciganovi priredbi, Liparjevo „Kuj me, življenje, kuj“, na besedilo Otona Zupančiča ter Premrlovo „Zdravico“ na Prešernovo besedilo, ki je mogočno izvenela v prošnjo za mir in bratsko sožitje med narodi.

Podružnica Avstrijskega inštituta v Celovcu

Na pobudo dr. Walterja Oberleitnerja, ravnatelja celovške Evropske

hiše, je bila v soboto, 2. marca, ustanovljena v tem mestu podružnica Avstrijskega inštituta. O nalogah te ustanove je govoril njen predsednik dr. Richard Dolberg, ki je navajal, da je imel ob njeni ustanovitvi leta 1946 pred očmi gojitev „pristnega avstrijskega ter demokracije in strpnosti v javnem in družbenem življenju“. To da je posebno važno za Koroško, da bi prišli do mostu, ki bi družil dve narodnostni skupini. Med delom, ki naj bi ga ustanova opravljala na Koroškem, je tudi nujnost razgovora o manjšinskem vprašanju. Priznal je, da se je v zadnjem času zadržanje javnosti do slovenske manjšine poslabšalo — in to ne nazadnje po zaslugi koroškega časopisja. To pa ne koristi mirnemu sožitju v deželi.

Zborovanje je zaključil kulturni program, pri katerem so sodelovali tudi „Veseli študentje“ iz Slovenske gimnazije ter so zaigrali „nekaj veselih viž“.

Krščanska kulturna zveza iz Celovca je nastopila z Vombargerjevo priredbo Levstikovega Martina Krpana 10. marca ob pol dvanajstih v farni dvorani v Železni Kapli, ob 19.30 istega dne pa v farni dvorani v Pliberku. Obe prireditvi sta lepo uspeli.

Dr. Tone Žužek

ADVOKAT

Lavalle 2327/33, p. 5o. Of. 10

Urađuje ob torkih in četrtkih od 18. do 20. ure

Na T.E. 34-8991/4203 vsak dan od 12. do 13. ure

SREDNJEŠOLSKI TEČAJ

„MARKO BAJUK“ SPOROČA:

V soboto, 6. aprila ob 17. organizira šolski svet 1. redni sestanek za starše. Ob 19.30 skioptično predavanje g. Franceta Markeža: „Eno leto na Antarktiki“. Starši in dijaki lepo vabljeni.

Dr. FRANC KNAVS

ODVETNIK

Lavalle 1290, p. 12, of. 2, Capital T. E. 35-2271

Uradne ure od 17—20

Na telefonu tudi dopoldne (10—12)

Luján, Francia 952

T. E. 735 ali 516

V petek in soboto od 9—13. ure.